

ZPRÁVA O ČINNOSTI SPRÁVNÍ RADY –

Vážené dámy a pánové právovárečníci, bohužel jsem nucen vzdát se osobního přednesu zprávy o činnosti správní rady a činím tak prostřednictvím zprávy písemné.

Na úvod musím konstatovat, že jsme téměř vyčerpali možnosti navrácení právovárečného majetku soudní cestou. Tato etapa není sice zcela ukončená, ale správní rada rozhodla, že nelze dále spoléhat na respektování Ústavy a Listiny lidských práv a svobod – článku 1 ze strany českých soudů.. Vedení sporů je časově a finančně náročné a již v r.2019 rozhodla valná hromada podat žádost k Ministerstvu financí ČR o stanovení výše náhrady za znárodněný majetek a tak jsme v dubnu 2021 učinili. To bylo sice v době epidemie, ale nikdo netušil, co nachystá ruský válečný zločinec. Samozřejmě z dnešního pohledu se jeví tato žádost asociální, ale nežádáme (zatím) o zaplacení, ale jen o stanovení výše náhrady.

Od počátku našeho snažení uplynulo již dlouhých 18 let. Proto mám potřebu podat poněkud širší vysvětlení naší snahy a záměrů.

Jedním z kritérií, jak poznat kulturnost národa je péče o jeho historii a památky. V tomto směru jsme zcela selhali. Způsob, kterým jsme naložili s naším „rodinným stříbrem“ je hanebný. Spojila se skupina lumpů z české banky IPB a japonské Nomury a tehdejší exekutiva umožnila vyvedení našeho generacemi hýčkaného stříbra mimo Plzeň, ČR a dokonce i Evropu. Zaslouženě tato krádež byla nazvána soudobým tiskem „pivní loupeží století“. Vrcholem je, že za tento miliardový majetek Nomura nikdy nezaplatila. V krátkém období, kdy se jeden z aktérů – ing.Tlustý – dostal do ministerského křesla, nejen že omilostnil již vazebně stíhané zaměstnance obou na krádeži spolupracujících bank – IPB a Nomury, ale přiznal Nomuře více jak 3,5 mld Kč jako náhradu za zmařenou investici, když tato spočívala v půjčce od IPB, kterou posléze ovládla. IPB půjčku nikdy nevrátila, resp. splatila ji bezcennými akciemi podílových fondů na Kajmanských ostrovech.

Toto vše uvádím pro vysvětlení motivace proč se někteří právovárečníci rozhodli tento neblahý stav zvrátit. Tato snaha skončila u ÚS, který rozhodl, že jediným aktivně legitimovaným nejsou jednotliví právovárečníci, ale Právovárečné měšťanstvo v Plzni jako právnická osoba. To vedlo k oživení činnosti PmvP zvolením správní rady na mimořádné valné hromadě v r.2004. PmvP totiž nikdy nezaniklo, ale jenom v době totality nebylo možné konat valné hromady a volit správní orgány.

Jak jsem v úvodu sdělil, většina sporů byla ukončena v náš neprospěch. Se znalostí nové judikatury Evropského soudu pro lidská práva jsme ještě podali žalobu na pozemky na Smíchově, které vůbec dle dekretu znárodněny být neměly a dnes tj. 30.dubna 2022 podá JUDr. Veselý na poštu Stížnost k Evropského soudu pro lidská práva ve věci ochranných známek.

Veškerá svá zamítavá rozhodnutí odůvodňují soudy všech stupňů touto „mantrou“ nazvanou stanovisko pléna Ústavního soudu ČR st.pl. ÚS 21/05. Toto stanovisko bylo vypracováno na politickou objednávku tehdejšího ministra kultury P.Dostála. Shodou náhodných okolností nám byl doporučen ke konzultaci doc.Mikule z Práv.fakulty UK v Praze. Navštívili jsme jej, (já a ak.arch. Stanislav Pícek) a při této příležitosti nám doc.Mikule s úsměvem sdělil, že na žádost „Pavlíka“ (myšleno Pavla Dostála – bývalého ministra kultury) vypracovává pro „Pavla“ (myšleno Pavla Rychetského – předsedu Ústavního soudu ČR) znění stanoviska, které jednou pro vždy utne snahy „Kinského“ o vydání paláce na „Staromáku“ a čtvrtiny republiky. Až do té doby bylo možné žádat občansko-právní cestou o přezkoumání znárodnovacího procesu a v případě nulity (to je i náš případ) soudy žalobám vyhovovaly. Doc.Mikule – komunista, který po 68-mém strávil valnou část profes. života mimo obor, těmto žádostem bývalých stranických kolegů s chutí vyhověl a plénum ÚS to těsnou většinou schválilo. Bývalá předsedkyně ÚS ČR JUDr,Wágnerová nazvala toto rozhodnutí ve svém disentním stanovisku krádeží. Bohužel je toto stanovisko ÚS k restitučním předpisům užíváno zcela universálně, bez ohledu na to zda se restituční předpisy na daný případ vztahují.

Soudy staví své rozhodnutí na výkladu restitučních předpisů provedeném v stanovisku pléna ÚS ČR Pl. ÚS 21/05 a ve svých rozhodnutích prezentují názor, že restituční zákony vylučují možnost ucházet se o majetková práva obecnými soukromoprávními žalobami podle občanskoprávních předpisů a nároků. Soudy

v rozhodnutí unisono tvrdí – cituji : "že restituční zákony v podstatě legalizovaly vlastnictví státu k majetku, který stát získal konfiskacemi, znárodněním a dalším majetkovým opatřením, jímž byla současně vyloučena možnost uplatnit tato práva podle obecných právních předpisů, přičemž stejný závěr se uplatní také v případech vlastnického práva, k jehož zániku došlo před 25. 2. 1948, tedy před obdobím rozhodným z hlediska restitučních předpisů".¹

Takový výklad by však bylo možno uplatnit jen k majetku, který přešel na stát a stát byl jeho vlastníkem v období, které je restitučními zákony řešeno (25. 2. 1948 – 1. 1. 1990). Zde lze hovořit o tom, že restituční zákony mají právo přednosti podle pravidla přednosti speciální právní úpravy stejné právní síly před obecnou. Nemohou však mít takový důsledek vůči majetku, který byl sice fakticky státem nebo státní organizací ovládán, ale ve skutečnosti k přechodu či převodu vlastnického práva na stát nedošlo a už vůbec nelze takový závěr vztáhnout na majetkové otázky, které restituční zákony neřešily – tedy na případy osob, na něž se restituční předpisy nevztahovaly – nebyly dle nich „osobami oprávněnými“, což je i náš případ.

Pokud se totiž tvrdí, že v případě těchto osob, na které se restituční zákony nevztahovaly, vlastně legalizovaly držení a dokonce i nabytí takového majetku státem (konkrétně tak měl učinit § 6 odst. 2 zákona č. 87/1991 Sb., o mimosoudních rehabilitacích a obdobně zákon č. 229/1991 Sb., o půdě), pak by fakticky restituční zákony byly zákony vyvlastňovací. Stát by tak po pádu komunistického režimu legalizoval a znárodnil bez náhrady majetek, který sice do roku 1989 fakticky okupoval, ale právně nezískal podle tehdy platných právních předpisů. Restituční zákony byly již vydány po účinnosti Listiny základních práv a svobod uvozené do právního řádu ústavním zákonem č. 23/1991 Sb. (platným a účinným od 8. 2. 1991). Všechny později vydané zákony, včetně zákonů restitučních, musely splňovat požadavky Listiny a i starší, ale nadále platné zákony, musely při své aplikaci obstat s Listinou jako právním předpisem vyšší ústavní síly.

Listina připouští jen vyvlastnění ve veřejném zájmu a za náhradu.² Přitom se ústavní ochrana vlastnického práva vztahuje nejen na vlastnictví věci v úzkém slova smyslu, ale šířeji i na jiná majetková práva. Pokud tedy soudy chtějí vykládat restituční zákony jako zákony vyvlastňovací, je to zcela neústavní interpretace, protože vyvlastnění osob již dříve postižených totalitním režimem nebylo účelem restitučních zákonů, protože jejich účelem byla náprava krivd vyvolaných i rozsáhlým zábořem majetku v předešlém období, nikoliv právní dokončení tohoto záboru.

Dále zde (v případě námi nárokováných nemovitostí a ochranných známek), již v podmínkách demokratického a právního státu, absentuje veřejný zájem na vyvlastnění a především absentuje náhrada za vyvlastněná majetková práva. Řada členů parlamentu v roce 1991 by se dnes divila, kdyby tušila, co jim budou soudy dávat do úst, tedy že jimi přijatý restituční zákon byl dovršením totalitního záboru majetku. Pokud majetková práva k určitému majetku trvala do roku 1991, nemohla být zrušena restitučními zákony bez náhrady. Takový výklad je zřejmě protiústavní a je v rozporu s Úmluvou o lidských právech a základních svobodách, která byla za Československo podepsána v Madridu 21. 1. 1991. Již podpisem smlouvy stát vyjadřuje vůli být mezinárodní smlouvou vázán, a to znamená, že nemá činit nic, co by bylo se smlouvou v radikálním rozporu, byť plná závaznost je pro stát daná až ratifikací hlavou státu.

Takovýmto skandálním závěrem skončila naše snaha o záchranu „rodinného stříbra“ a světově proslulých ochranných známek. K jeho osudu v rukou japonského vlastníka si můžeme jen přát, aby to český management zvládal alespoň tak, jak to dokázal za totality.

Přesto pro nás – původní vlastníky není ještě vše ztraceno. V rozsudku senátu 1. sekce Evropského soudu pro lidská práva (ESLP) ve věci *Almeida Garret, Mascarenhas Falco a další proti Portugalsku* ze dne 11.01. 2000, číslo stížnosti 29813/96 a 30229/96 stěžovatelé tvrdili, že akt zbavení vlastnictví znárodněním je dokončen až vyplacením dlužného odškodnění - tedy náhrady, pokud právo na náhradu vyplývá z právního předpisu, což rovněž odpovídá i české ústavě platné v době znárodnění.

Po vyčerpání všech možností u místních soudů jsme ještě podali stížnost k ESLP, kterou opíráme o výše uvedené tvrzení, že **akt zbavení vlastnictví znárodněním je dokončen až vyplacením dlužného odškodnění - tedy náhrady, pokud právo na náhradu vyplývá z právního předpisu, což rovněž odpovídá i české ústavě platné v době znárodnění. Náhrada však v našem případě nebyla ani stanovena, natož vyplacena**

Evropský soud pro lidská práva se s argumentací stěžovatele – pana Garreta *de facto* ztotožnil, když nevyplacení zákonem předvídaného odškodného (náhrady) považoval za neúměrné (zvláštní a přehnané) břemeno, v důsledku kterého zbavení vlastnictví posoudil jako porušení článku 1 Protokolu k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod, a to i v situaci, kdy ke znárodnění majetku došlo před tím, než se pro Vysokou smluvní stranu (Portugalsko) stala Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod účinnou.

Pro úplnost k shora uvedenému je třeba uvést, že k znárodnění majetku stěžovatele pana Almeida Garreta došlo na základě zákonného dekretu ze dne 30.07. 1975, a to v letech 1975 a 1976, přičemž pro Portugalsko se Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod stala účinnou až ode dne 09.11. 1978.

Ve věci restitucí znárodněných majetků je ESLP velice opatrný a většinou odkazuje na národní judikaturu vydanou v této záležitosti. Zcela jinak je tomu ale v případech vyvlastněných majetků, za něž měla být a nebyla poskytnuta plnohodnotná náhrada.

Tento judikát a další (např. Řecký král proti Řecku, Broniowski proti Polsku) nám dávají docela naději na stanovení a vyplacení náhrady za znárodněný majetek. Proto jsme podali již 2.4. 2021 žádost o zahájení správního řízení o stanovení náhrady za znárodněný podnik Měšťanský pivovar v Plzni na Ministerstvo financí ČR. Je samozřejmě velmi malá, či spíše žádná naděje, že by Ministerstvo žádosti vyhovělo (dosud se tak, pokud je nám známo, ještě nestalo), ale Evropský soud pro lidská práva je v dosud judikovaných případech názorově zcela rezistentní. Dle našich právníků a námi oslovených expertů, je v případě vyčerpání všech možností u vnitrozemských soudů velká naděje, že ESLP rozhodne konzistentně se svojí judikaturou. Toto rozhodnutí je pro ČR závazné a mohou pro ni vyplývat i nepříjemnosti, když pomíneme náklady soudního řízení, tak ESLP může nařídít vyrovnání finanční ztráty vzniklé dlouhodobým neplněním za strany státu.

Co ještě?

Celé funkční období bylo poznamenáno covidovou pandemií, takže osobní styk byl téměř vyloučen a schůze se konaly většinou korespondenčně, včetně hlasování. Byla řešena převážně osobní agenda, odstoupení čl.správní rady Pana Henzlíka a Ing. Maštálky z důvodu ztráty práva a převody práv z jedněch domů na druhé.

Tolik o činnosti správní rady

Děkuji Vám za pozornost a srdečně zdravím s pozdravem „, Dej bůh štěstí“

Karel Svoboda

duben 2022